

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Vniversae Theologiae Speculativæ, Sacramentalis,
& moralis**

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

Liber IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42284

LIBER IV.

DE ORDINE.

CAP. I. **A**ctio illa sensibilis qua homo ab Episcopo consecratur, & acquirit potestatem ordinis, habet veram rationem sacramenti.

Res. 2. Ordinatio Episcopi veram habet rationem sacramenti, & per eam confertur gradus nobilior sacerdotio.

Quando ordinatur Episcopus, tres Episcopi imponunt simul manus capiti illius, & simul dicunt hæc verba, Accipe spiritum sanctum, &c.

Illam manuum impositionem est materia hujus sacramenti, verba vero prædicta formam illius constituent.

Res. 3. Ordinatio sacerdotis est verum sacramentum, habens duas materias, & duas formas partiales.

Prior materia est traditio calicis & patenæ, cum pane & vino, forma, verba illa, accipe potestatem offerendi sacrificium, &c.

Posterior materia est manuum impositio facta ab Episcopo, forma vero verba illa, accipe spiritum sanctum.

Res. 4. Ordinatio Diaconi verum est sacramentum, habens duplicem materiam partialem, & duplicem formam.

Prior materia partialis est impositio manuum; forma vero, verba illa, accipe spiritum sanctum ad robur, & ad resistendum diabolo, & tentationibus ejus.

Posterior materia consistit in traditione libri Evangeliorum; forma autem in verbis illis, accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei, &c.

Res. 5. Ordinatio Subdiaconi verum est sacramentum,

tuum,

tum, habens duplicem materiam partialem, & duplicem formam.

Prior materia est porrectio calicis & patenæ, sine pane & vino; forma, videte cujusmodi ministerium vobis traditur, &c.

Posterior materia est porrectio libri-Epistolarum, forma verò, verba ipsi respondentia.

Subdiaconus potest vasa sacra contingere, nisi quādiu corpus & sanguis Christi in iis continentur.

Probabile est ordinationem inferiorum clericorum esse verum sacramentum; non autem ordinationem psallentium, vel laborantium in sepultura.

Ex probabiliori, & tutiori sententia est de essentia prædictarum ordinationum, ut instrumenta quæ in iis porrigi solent, physicè contingantur.

Quando per varia instrumenta diversæ potestates traduntur, ea omnia physicè tangi debent, ut valeat sacramentum.

At quando datur eadem potestas, sufficit ad valorem, si unum physicè tangatur: omnia tamen ex præcepto realiter tangenda sunt.

CAP II. *Res. 1.* Solus Episcopus est minister ordinarius sacramenti Ordinis. Potest tamen simplex sacerdos ex commissione summi Pontificis, minores ordines conferre.

Episcopus non potest validè consecrari, ex Pontificis commissione, à simplici sacerdote.

Non potest sacerdos, ex Pontificis dispensatione, validè consecrari à non Episcopo.

Ex cōmissione Sūmi Pontificis, potest sacerdos nō Episcopus Diaconatum, & Subdiaconatum cōferre.

Res. 2. Ad valorem ordinationis necesse est, ut qui ordines suscipit, sit vir, isque baptizatus.

Presbyteræ olim dicebantur viduæ seniores, quæ aliis ratione ætatis præerant, vel foeminae quarum mariti ad sacerdotium everti erant.

At Diaconissæ dicebantur, quæ sacerdoti mulieres baptizæ

baptizanti inserviebant, aut quarum mariti ad Diaconatum evecti erant.

Res. 3. Infantes validè possunt ordinari ante usum rationis: in adultis tamen requiritur consensus, ad valorem ordinationis.

Ad subdiaconatum requiruntur 22. anni inchoati, ad Diaconatum 23. ad presbyteratum 25. verùm ad Episcopatum requiruntur 30. anni completi.

Ad primam tonsuram, & tres ordines minores sufficiunt septem anni: Acolytatus autem non nisi anno 12. expleto conferri debet.

Qui gravi metu ad susceptionem ordinum injustè compellitur, non tenetur castitatem servare.

Res. 4. Sacramentum ordinis confert gratiam, & characterem. Quod ita intellige, ut non tantùm majores, sed etiam minores ordines utrumque hunc effectum producant.

Quando ordinatus ponit obicem gratiæ, solum characterem recipit: recedente tamen postea fictione, gratia illi confertur, vi præcedentis ordinationis.

Degradatio est pœna Ecclesiastica, qua clerici privantur functionibus omnibus Ecclesiasticis, & privilegio clericali, non tamen characterem.

Res. 5. Sacris ordinibus initiati, nempe sacerdotio, diaconatu, & subdiaconatu tenentur castitatem servare.

Lex tamen continentia non est annexa aliis ordinibus, qui minores appellantur.

DE MATRIMONIO.

CAP. III. **A**D valorem sponsalium requiritur *Res. 1.* promissio exterius facta sive hoc fiat verbis, sive scripto, sive alio modo consensum exprimente.

Res. 2. Requiritur etiam ut promissio sit mutua, & ex deliberatione ad peccatum sufficienti procedat.

Non

Non tamen ea libertas, quæ ex maturo consilio procedit. Unde pueri anno septimo ætatis sponsalia validè contrahere possunt.

Res. 3. Requiritur præterea ad valorem sponsalium: ut promissio fiat animo verè promittendi, adeoque se obligandi.

Quòd si promittens habet animum verè promittendi, & se obligandi, non tamen promissum implendi, sponsalia valent, & sic promittens tenetur nubere.

Imò qui fictè promisit, tenetur ex probabiliore sententia, implere promissum, si fictæ promissioni juramentum apposuit.

Potest etiam ad id teneri ratione injuriæ, aut damni illati: ut si Virginem defloravit sub spe matrimonii, quod ei fictè promisit.

Non tamen tenetur ducere, si genere aut divitiis foeminam notabiliter excedat, vel si ea facilè apprehendere potuit se decipi.

Res. 4. Ut valeant sponsalia, ea debent contrahi inter personas ad matrimonium habiles, id est, carentes impedimento dirimente, & impediante.

Quod intellige, quando impedimentum est perpetuum, nam si sit temporale, potest promitti matrimonium pro tempore quo ablatum erit.

Unde impuberes validè contrahunt sponsalia, post septimum annum completum, etsi ante annos pubertatis validè nequeant nubere.

Res. 5. Sponsalia solvuntur ex mutuo consensu, etsi firmata sint juramento.

Excipe sponsalia impuberum, ut sic. Qui tamen primus pubertatem adeptus est, potest intra tres dies validè resilire.

Solvuntur etiam per professionem in religione approbata emissam. Imò eò ipsò quòd Sponsus Religionem ingreditur, manet Sponsa à promissione libera.

Undè si egredietur, non tenetur Sponsa ei nubere:

f

ille

ille tamen tenetur fidem præstitam servare, si ipsa matrimonium cum illo inire velit.

Similiter Sponsa non privatur jure suo, si sponsus post sponsalia vovet continentiam, vel susceptionem ordinis sacri.

Votum tamen continentiae præcedens dirimit sequentia sponsalia, at suscepio ordinis sacri, sive præcedat, sive sequatur, ea dissolvit.

Rursus sponsalia solvuntur per votum profitendi in Religione approbata. Quod tamen non valet, si ex ingressu voventis, alter grave damnum patiatur.

Res. 6. Solvuntur quoque sponsalia ex parte per alia sponsalia: ita ut sponso secunda sponsalia contrahente, sponsa ab illo libera maneat, eum tamen revocare possit, si velit cum illo contrahere.

Imò quamvis prior sponsa sponsalibus renuntiet, qui cum secunda sponsalia iniiit, non tenetur ei nubere.

Verùm si sponsus à secunda, priorum sponsalium ignara, copulam obtinuit, probabile est eum teneri cum ea contrahere, nisi prior sponsa grave inde damnum incurreret.

Quòd si posterior sponsa, matrimonio contracto, moriatur, tenetur vir illius cum priori contrahere. Sicut qui post votum Religionis matrimonium contraxit, & consummavit, tenetur mortua uxore, Religionem ingredi.

Res. 7. Solvi etiam possunt, ex parte, sponsalia, ob gravem mutationem alteri supervenientem: ut si incidat in morbum Hispanicum, seu Neapolitanum, si privetur naso, vel altero oculo, si magnam bonorum, aut famæ jacturam faciat.

Non modo fas est à sponsalibus resilire, quando gravis mutatio supervenit, sed etiam quando præcessit, si ea in contractu ignorata fuit.

Res. 8. Præterea quando quis est in mora, seu quando per ipsum stat, ne sponsalia tempore constituto com-

DE MATRIMONIO. xix

compleantur, alter manet liber ab obligatione sponsalium.

Imò dum in sponsalibus nullum tempus determinatum est pro celebrandis nuptiis, si unus nimium differat nuptias, arbitrio viri prudentis, alter resilire potest.

Qui verò est in mora, non fit liber à fide data, adeoque tenetur contrahere, si alter velit.

Ref. 9. Quando sponsus in terras remotas se transfert, sponsa manet libera ab illo: nisi spes sit eum brevi rediturum.

Etsi sponsus ex consensu sponsæ discedat, ea manet libera, si ex nimia sponsi mora grave periculum incontinentiæ, aliudve damnum ei immineret.

Judex Ecclesiasticus præfigat terminum aliquem, ut nisi sponsus monitus intra illum redierit, sponsa cum alio contrahere possit.

CAP. IV. *Ref. 1.* Matrimonium per se est res bona, & licita, jurisque naturalis: eo sensu, ut natura ipsa in illud inclinet.

Initio mundi tenebantur homines, ex præcepto naturæ, matrimonium inire, ad convenientem generis humani propagationem.

Ref. 2. Matrimonium est verum novæ legis sacramentum, à Christo Domino institutum.

Illud verò Pauli *Ephes. 5.* Sacramentum hoc magnum est, &c. significat tantum, matrimonium primorum parentum fuisse signum conjunctionis Christi, & Ecclesiæ.

Ref. 3. Matrimonium iniri non potest inter Christianos, in ratione contractus, quin simul sit sacramentum.

Unde matrimonium per procuratorem contractum est verum sacramentum, & qui ita contrahit, debet esse in gratia, dum illius nomine contractus peragitur.

Non est tamen sacramentum, quod ex dispensatione

tione summi Pontificis, contrahitur inter baptizatum, & non baptizatam.

Sine tali verò dispensatione, matrimonium erit nullum, etiam in ratione contractus.

Quando infideles baptizantur, matrimonium ab iis antea contractum, non fit sacramentum.

Res. 4. Consensus mutuus contrahentium exterius expressus, habet rationem materiae, quatenus est traditio corporum; formæ verò, quatenus est acceptatio.

Parochus assistens matrimonio non est illius minister, sed ipsimet contrahentes sunt ministri.

Res. 5. Consensus matrimonii ad eò debet esse liber; ut metus cadens in virum constantem illud non irritet.

Quòd intellige, de metu ab extrinseco injustè incusso, idque animo cogendi ad matrimonium.

Res. 6. Contractus matrimonii initus sub conditione de futuro, valere incipit adveniente conditione, non ante.

Conditio honesta, quæ non est contraria substantiæ matrimonii, illud non irritat: ut si quis dicat, contraho tecum, si modo te obliges ad castitatem perpetuò servandam.

Quando consensus matrimonii suspenditur, per conditionem de futuro, adveniente tali conditione, matrimonium valet, sine novo consensu.

Unde qui cum duabus contraxit de præsentì, appositâ conditione de futuro, est maritus illius cujus conditio primò advenit, etsi fortè cum illa posteriori loco contraxerit.

Quòd si utraque conditio simul impletur, neuter contractus tenet.

Parochus, & testes debent impletioni conditionis interesse, ut valeat matrimonium, in locis ubi receptum est Concilium Tridentinum.

Matrimonium contractum sub conditione de futuro, non valet statim atque apponitur conditio, sed

sed tantum quando contrahentibus constat eam extare.

Ref. 7. Ut consensus matrimonii sit validus, debet coram Parocho declarari, in locis ubi receptum est Tridentinum.

Nomine Parochi eum intelligimus, in cujus parochia contrahentes majori anni parte habitant.

Si contrahentes in diversis parochiis habitant, sufficit presentia alterutrius Parochi, sive in propria parochia, sive in aliena assistat.

Potest Parochus non sacerdos valide assistere matrimonio; si quis tamen ex illius commissione assistit, debet esse sacerdos.

Parochus debet assistere matrimonio non tantum corporaliter, sed etiam moraliter, seu cum advertentia & usu rationis.

Non tamen requiritur ut assistat liberè, quare eum ibi vi detineatur, valet matrimonium, graviter tamen peccant, qui ita contrahunt.

Simul cum Parocho debent assistere duo, aut tres testes, quos tamen opus non est esse omni exceptione majores.

Debent etiam pramitti ex precepto denunciations, tribus diebus festis qui se immediate non consequantur, idque in parochia utriusque contrahentis.

Et qui novit aliquod impedimentum inter contrahentes, tenetur illud revelare Parocho, licet sit occultum, & promiserit sub juramento, se illud non revelaturum.

Nisi revelanti grave aliquod damnum immineret, aut ea revelatio grave scandalum paritura esset.

Ref. 8. Matrimonium valide contrahi potest, invitis parentibus, ex statuto Concilii Tridentini.

Interdum peccat mortaliter filius, qui nuptias a parentibus oblatas respuit, ex hypothese quod statuta matrimonialem amplecti velit.

Non tamen peccat, si respuat nuptias cum femina

infami, vel impudica, aut leprosa, &c. Nec si ex causa gravi cum aliqua parentibus in vitis contrahat.

Peccant parentes gravi metu injecto, compellentes filios ad statum matrimonialem, aut ad contrahendum cum hac, vel illa.

Et qui sine justa causa, impediunt, quominus eorum liberi matrimonium ineant.

Excommunicantur in Concilio Tridentino Magistratus, Domini temporales, aliique jurisdictionem in foro externo habentes, qui subditos, vel alios cogunt ne liberè matrimonium contrahant.

Res. 9. Quando alter contrahentium fictè consentit, satis est ad valorem matrimonii, si ille solus postea verè & ex animo consentiat, huncque consensum exterius exprimat.

Tutius tamen est, si uterque consentiat, & ita consulendum, nisi inde damnum aliquod sequuturum timeatur.

Quod si neuter contrahentium consensit, uterque debet novum consensum elicere, eumque signo aliquo externo manifestare.

Unde qui ad contrahendum, procuratorem fictè constituit, debet fictionem revocare signo aliquo externo, quod procuratori innotescat.

Res. 10. Quando matrimonium fuit invalidum: ob aliquod impedimentum dirimens, requiritur novus utriusque consensus.

Si non potest alteri sine periculo, nullitas matrimonii manifestari, qui illius conscius est cautè, & dissimulanter ab eo consensum de præsentis exigat, & ipse vicissim consentiat.

Qui falsò existimant impedimentum aliquod subesse, & eo stante matrimonium validè contrahi posse, validè contrahunt, si matrimonium simul ineant.

Imò etsi putent matrimonium tunc validè contrahi non posse, validè contrahunt, si mutuos consensum edant, quantum possunt.

Consen-

Consensus de novo elicited ab iis, qui cum invalidè contraxerint, putant se validè contraxisse, non sufficit ad validandum matrimonium.

Consensus privatus sufficit ad validandum matrimonium coram Parocho, & testibus initum, quod nullum est ob impedimentum aliquod occultum.

At si impedimentum sufficienter in foro externo probari potest, consensus iterandus est coram Parocho, & testibus.

Res. 11. Mortuo uno conjugè, potest alter cum secundo contrahere, & hoc mortuo, cum tertio, &c.

Non tamen licet nunc eidem viro plures simul uxores habere, et si aliàs licuerit.

Quod dicitur, Valentinianum Imperatorem legem promulgasse, ut liceret unicuique plures uxores sumere, à Socrate confictum fuit.

Res. 12. Matrimonium ratum, & nondum consummatum, dissolvi potest quoad vinculum, per professionem Religionis.

Unde dantur à Jure duo menses, à tempore contractus, ut interim conjuges deliberent, an Religionem ingredi velint, nec ne.

Non possunt conjuges, per illud bimestre, sibi debitum denegare, nisi cogitent de Religione amplectenda.

Potest etiam dissolvi matrimonium ratum, per dispensationem summi Pontificis.

At matrimonium consummatum dissolvi non potest, inter baptizatos, nisi per mortem.

Dico, inter baptizatos, nam si conjugum infidelium unus baptizetur, & alter nolit cum eo habitare sine contumelia Creatoris, poterit ille cum alio contrahere.

CAP. V. *Res. 1.* Multa matrimonium impediunt, sed non dirimunt. Nempe prohibitio Episcopi, vel alterius potestatem habentis, sponsalia prius validè contracta: simplex votum castitatis, aut Religionis, aut susceptionis ordinum; & alia pleraque.

f 4

Verum

Verùm illa tantùm tria communiter observari solent, adeoque aliis innodati non peccant, sine dispensatione nubentes; nisi aliud exigat consuetudo.

Res. 2. Alia sunt impedimenta dirimentia, quæ scilicet non tantùm impediunt, ne matrimonium licitè contrahatur, sed etiam irritant contractum. Ea sunt.

*Error, Conditio, Votum, Cognatio, Crimen,
Cultus disparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honestas,
Si sis affinis, si forte coire nequibis,
Si Parochi, & duplicis desit presentia testis;
Raptæve sit mulier, nec parti reddita tuta:
Hæc facienda vetant connubia facta retractant.*

Res. 3. Potest summus Pontifex validè dispensare in impedimentis omnibus, quæ jure Ecclesiastico matrimonium dirimunt.

Ut valida sit dispensatio à Pontifice data in ejusmodi impedimentis, non requiritur causa rationabilis; ut tamen sit legitima, iusta dispensandi causa adesse debet.

Qui à Pontifice habent potestatem dispensandi in dictis impedimentis, non possunt sive validè, sive licitè ea uti, sine causa rationabili.

Non potest Episcopus ordinariè in impedimentis dirimentibus matrimonii dispensare.

Res. 4. Potest tamen in foro interno dispensare, si impedimentum sit occultum, & matrimonium publicum, bonaque, saltem alterius, fide contractum; & conjuges sine gravi scandalo separari nequeant, nec sit facilis ad Pontificem aditus.

CAP. VI. *Res. 1.* Conjuges non tenentur per se loquendo, debitum petere; tenentur tamen per accidens, quando id necessarium videtur ad vitandam incontinentiam in altero.

Tenantur verò ex justitia reddere, id què sub gravi peccato, non modo quando expressè, sed etiam cum signis petitur.

Verùm

Verum levitas materiae à peccato excusat, ut si multoties reddere solitus, una aut altera vice non reddat.

Res. 2. Multis de causis excusatur conjux à redditione debiti, 1. quando reddere nequit sine periculo gravem aliquem morbum contrahendi. 2. ad vitandum grave aliquod damnum in bonis fortunæ. 3. quando non suppetunt facultates ad filios alendos. 4. quando ex aliqua circumstantia, actus redditur illicitus, ut si sit periculum abortus. 5. quando conjux priori bimestri cogitat de ingressu Religionis. 6. quando sufficiens est causa celebrandi divortium, de quo postea.

Res. 3. Qui post votum castitatis matrimonium contraxit, peccat mortaliter quoties debitum petit, ante obtentam dispensationem. Si tamen perat, alter tenetur reddere.

Qui post matrimonium ratum, non consummatum voverit castitatem, animo ingrediendi Religionem, tenetur ingredi: at si de ingressu non cogitat, tenetur nunquam petere, & tunc tantum reddere, quando alter jus petendi habet.

Qui consummato matrimonio, voverit castitatem sine consensu alterius, votum non valet, nisi quoad obligationem nunquam petendi, & tunc tantum reddendi, quando alter jus exigendi habet.

At si voverit ex consensu alterius, sed sine mutuo pacto, votum non tenet, nisi quoad illa duo jam dicta.

Quando verò conjuges ex mutuo consensu castitatem voverint, tunc neuter potest debitum petere, aut reddere.

Res. 4. Ut rectus sit usus matrimonii, servari debent duobus his versibus comprehensa.

Sit modus, & finis, sine damno, solve, cohabitare,

Sit locus, & tempus, tactus, ne spernato votum.

Conjux qui certò scit matrimonium nullum esse, non potest debitum petere, aut reddere.

122 DE MATRIMONIO.

Qui probabiliter dubitat de valore illius, tenetur quam primùm veritatem inquirere; & interim non potest petere, tenetur tamen reddere.

Qui verò ex mero scrupulo timet, matrimonium nullum esse, debet ad consilium sui confessarii scrupulum deponere, & liberè uti matrimonio.

Res. 5. Potest mater, in periculo vitæ constituta, sumere pharmacum directè tendens ad ipsius curationem, etsi probabiliter abortus inde sit sequuturus.

Quod non tantùm verum est, quando fœtus nondum est animatus, sed etiam si sit animatus.

Non tamen licet matri sumere pharmacum, quo fœtus directè expellatur; etsi hoc ad curationem illius putetur necessarium.

Res. 6. Parentes tenentur ex lege naturæ, filios alere, si aliunde non habent necessaria ad sustentationem vitæ.

Imò si non potest parens filium alere, sine vitæ periculo, ut si foemina eum procreavit ex adulterio, potest eum hospitali exponere: ita tamen ut expensis satisfaciat.

Tenentur etiam parentes dare operam, ut eorum filii bonis moribus, & disciplinis imbuantur, juxta cujusque conditionem.

Res. 7. Licitum est divortium inter conjuges, ob varias causas. 1. ob adulterium. 2. ob fornicationem spirituales, hæresim nempe, vel apostasiam à fide. 3. potest uxor divertere à marito ob periculosam illius savitiam. 4. possunt conjuges ex mutuo consensu, tunc separari, etsi castitatem non voveant.

OS (O) OS

THE-